

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ה'תשפ"ב

2022. november 4. péntek

5783. Hesván 17.

XIX. évfolyam/ 4. szám

Vájérá – Három angyal

Vájérá Hetiszakasz tartalma ו'רא

Isten megnyilatkozik Ábrahám előtt három nappal azt követően, hogy 99 évesen körül metélte magát; Ábrahám azonban elsiet, hogy ételt készítsen három vendégnek, akiket feltűnni lát a sivatagi forróságban. A három – férfinek álcázott angyal – egyike bejelenti, hogy pontosan egy éven belül, a meddő Sára fiút fog szülni. Sára ezt hallván felnevet. – **1Mózes 18:1–16.**

Ábrahám közbenjár Istennél, hogy az könyörüljön meg Szodoma bűnös városán. A három álcázott angyal közül kettő megérkezik a pusztulásra szánt városba, ahol Ábrahám unokaöccse, Lót, vendégül látja őket, és megvédi őket a gonosz szándékú szodomai csőcseléktől. A két vendég elárulja, hogy azért jöttek, hogy pusztulást idézzenek a városra, és hogy előtte kimentsék onnét Lótot és családját. Miközben menekülnek, Lót felesége megszegi a parancsot, hogy ne nézzen hátra az égő városra, és abban a pillanatban sóoszloppá válik. – **1Mózes 18:16–19:29.**

Miközben meghúzzák magukat egy barlang oltalmában, Lót lányai (abban a hitben, hogy atyjukon és rajtuk kívül teremtett lélek nem maradt életben az egész világon) leitatják atyjukat, vele hálnak és megfogannak. Az ebből az együttlétekből született két fiúgyermektől származnak később a moábiták és az ammoniták. – **1Mózes 19:30–38.**

Ábrahám tovább vándorol Gerárba, ahol a filiszteus király, Ávimelech magához veszi Sárát – akit Ábrahám nővéreként mutattak be neki. Álmában Isten figyelmezteti Ávimelechet, hogy meghal, hacsak nem szolgáltatja vissza az aszszonyt a férjének. Ábrahám elmagyarázza, hogy azért mutatkozott be Sára fivéreként, mert félt, megölik őt a szépséges Sára miatt. – **1Mózes 20.**

Hágárt és Ismáélt elűzik Ábrahám hajlékából, és ők a sivatagban bolyonganak. Isten meghallja a haldokló fiú sírását, és megmenti életét azzal, hogy az anyjának egy kutat mutat. Ávimelech szövetséget köt Ábrahámval Beér Sevában, ahol Ábrahám hét bárányt ajándékoz neki, ezzel jelezve, hogy fegyverszünetet kötöttek egymással. – **1Mózes 21:9–34.**

Isten próbára teszi Ábrahám odaadását azzal, hogy felszólítja, áldozza fel neki Izsákot Jeruzsálemben, a Mórija hegyén (a Templom-hegyen). Miután megkötözte, és az oltárra helyezte, Ábrahám felemeli a kését, hogy levágja a fiát. Egy égi hang akadályozza meg tettében; és egy szarvával a bozótba gabalyodott kost áldoznak fel Izsák helyett. Ábrahám hírül veszi, hogy unokaöccsének, Betuélnek egy Rebeka nevű lánya született. – **1Mózes 22.**

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

Vájérá – (וירא)

Ábrahám – akit Isten egy különös és félelmetes próba elé állított: mérszárolja le saját szeretett fiát, az egyetlen, akit idősödő felesége szült neki. A parancsolatot később az oltár helyének pontos meghatározása követte, ahol a fiút le kell vágni.

Ez volt Ábrahám tizedik próbatétele. Ez alkalommal, ahogy a Midrás meséli, Isten könyörgött Ábrahámnak, hogy állja ki a próbát. Hogy vágja le a gyermekét. Attól tartott, hogy ha ezt a tizediket nem állja ki, akkor mindenki azt mondja majd, hogy az előzőek sem bizonyítják a hitét.

Ez az állítás igen furcsa, sőt mélységesen felháborító. Az ember, aki annyit fektetett a hitébe, és vallásosságába, aki kiállta a hűség próbáit, és a hit vizsgáin sikerrel átment, az utolsó a legnehezebb próbán lesz megítélve visszamenőleg? Ha ezen elbukik, akkor az előzőek nem is érvényesek? Miért éppen ez a legnehezebb számít ennyire, hogy a fiát a saját kezével ölje meg. Ha egy diák a tanár kilenc kérdésére jól válaszol, és a tizedikre, a legnehezebbre nem tud, akkor mindegyik előzőre is érvényes, hogy kudarcot vallott vele?

Minden ember sajátos természettel születik, bizonyos beállítottsággal, és ezek meghatározzák az életét és viselkedését. Ezek később ideológiává válnak. Az ember elhiszi, hogy életfilozófiája a tényeken alapul, és nem az érzelmei és hajlamai befolyásolják. Még akkor is, ha nincs tisztában vele, hogy befolyásolják, mégis úgy van.

Az igazi tesztje, hogy tényleg ideológia, vagy csak a természetes viselkedés határoz-e meg egy cselekedetet, az, ha egy adott helyzetben szembe állítjuk őket egymással. Amikor az embernek a hit kedvéért a természetével ellentétes dolgot kell cselekednie.

Ábrahám természeténél fogva melegszívű és szereteteli ember volt. Együttérző, gondoskodó és nagyvonalú. Élete minden pontján és minden szakaszában így ábrázolják bölcseink, a vendégszeretet, az adományozás és a meleg fogadtatás szimbólumaként. Ilyen volt a természete és így élte az életét.

Az első kilenc próba összhangban állt azzal, amit

Ábrahám egész életében képviselt a kegyelem útjával. Ezek is nehéz próbák voltak, de még mindig nem ellenkeztek a természetével, a szíve tulajdonságával. Mint szerető ember, szeretete az Istent is, és sokat hajlandó volt áldozni magából azért, hogy kimutassa a szeretetét. Így tudta kiállni az isteni próbákat is. Ilyen volt a természete.

Ez volt a háttere az utolsó próbatételnek. Azért, mert ez a kegyetlenség és gonoszság, hogy lemészárolja a saját fiát annyira távol áll egy jó embertől, mint Ábrahám, hogy ha megteszi, az tényleg kétséget kizárólag bizonyítja a végtelen hitet és meggyőződést a felfoghatatlan isteni akarat iránt. Ezzel mindenki felé bizonyítja feltétlen hűségét istenéhez. Ha Ábrahám csak a természete szerint élte volna az életét, ezt a gátságot bizonyosan nem tette volna meg, de azzal az is kiderült volna, hogy az előző próbatételei sem a végtelen hite és hűsége alapján sikerültek, hanem a jó természete miatt. Azt mondják, az igazi ideológia elveszett a világból. Véleményünk, erkölcsi tartásunk és meggyőződéseink a természetünkből fakadnak, és abból, ami kényelmes számunkra. Talán ez a pszichológiai magyarázat a mindkét táborban jelentkező szélsőségek megjelenésére is. Sok ember képes egyik szélsőségből a másikba esni és ideológiát váltani erre vagy arra, akár a kör négyesítésére is, csak a természete miatt, csak a lelke szélsőségessége miatt.

Nekünk kell visszahozni a múltat a jövőbe, eltanulni Ábrahámtól, mi az igazi kitartó hit és meggyőződés. Meg kell tanulnunk, hogyan kell követni az ideológiát a nehézségek árán, a kényelmetlenségek és átmeneti kellemetlenségek árán is. Hálaistennek a gyerekeinket nem kell megölnünk, hogy ezt bizonyítsuk. De azért megzabolázhatjuk csapongó természetünket annak érdekében, hogy a helyes dolgokat cselekedjük meg.

Glitzenstein Chaim Shaul rabbi

HETI SZIDRA

„A kifogyhatatlan olaj”

ויי

“Egyszer egy prófétatanítvány felesége így kiáltott Elisához: Szolgád, az én férjem meghalt, és te is tudod, hogy szolgád félte az Örökkévalót. Most eljött a hitelező, hogy elvegye két gyermekemet rabszolgájaként. Elisá megkérdezte: Mit tehetek érted? Mondd meg nekem, mi van a házában...” (2Királyok 4:1 2.)

Elisá Elizeus próféta Sáfát fia, Élijáhu próféta tanítványa és utóda volt. Mindketten Izrael királyságban tevékenykedtek Ácháv és az őt követő királyok idején, akik megkeserítették az igaz próféták életét pogány bálványimádatukkal. Az előző fejezetekben értesültünk Élijáhu haláláról, aki “tüzes harci kocsin ment az égbe”, miután megígérte Elisának, hogy neki adja “a benne működő lélek” vagyis a prófétai képesség kétszeresét. Ezután történt, hogy az izraeli, az edomi és a júdeai királyok koalíciója kikérte Elisá véleményét a Moáb ellen indítandó háború esélyeiről. A próféta, aki éppoly szigorú volt, mint mestere, nem volt hajlandó szóba állni Jorámmal, Ácháv fiával, Somron bálványimádó királyával. Csakis Josáfátnak, Júdea istenfélő királyának kedvéért volt hajlandó elárulni, hogy a szövetség fölényes győzelmet fog aratni Moáb fölött, ami másnap be is következett.

Az idézetben kezdődött történetben a próféta “privát” csodát tesz, vagyis megmenti egy prófétatanítvány özvegyét attól, hogy adósságai fejében elvegyék tőle gyermekeit. J. Jacobson a Cházon Há-Mikrá ban megjegyzi, hogy Élijáhu próféta volt az első, aki “magáncsodákat” tett. A Tóra ban és az első próféták könyveiben leírt csodák mindig az egész néppel történtek. Élijáhu idejében kezdődött a “privát” csodatevés, és Elisá folytatja mestere művét.

Ki volt az az asszony, aki Elisához fordult segítségért? Jonátán fordítása nyomán a hagyományos Írás- magyarázat úgy tudja, hogy Ovádjá feleségéről van szó. Ovádjá Ácháv király háznagya volt, és száz ifjú prófétát rejtett el Izebel királyné gyilkos haragja elől. A száz ember élelmezése a szárazság sújtotta, éhínséggel vert országban nagyon sokba került, és így keletkezett az adósság, amelyet most akart a hitelező a Midrás szerint maga Jorám király behajtani. Köztudott tény, hogy a Tóra szigorúan tiltja, hogy az adósság fejében gyerekeket vigyenek el, de Jorám és családja nem élt a Tóra szerint.

Elisá segíteni akar, és megkérdi a sorsüldözött asszonyt, mije van otthon, amit megáldhatna. Az azt feleli, hogy csupán egy kis korsó olaja van, semmi egyéb. A próféta praktikus csodát tesz. Menj, mondja az asszonynak, kérj kölcsön minél több üres edényt, azután zárd magadra az ajtót, és töltsd az olajat a kis korsóból az edényekbe! Amelyik megtelt, azt tedd félre, s töltd meg tovább!

Az asszony megtette, amit a próféta mondott, s a kis korsóból addig nem fogyott ki az olaj, míg a sok kölcsönedény meg nem telt. Ekkor elment a prófétához tanácsot kérni, hogy mit tegyen. (A Midrás megemlíti, hogy váratlanul fölment az olaj ára.) A próféta logikus választ adott: azt tanácsolta, hogy adja el az olajat, most jó árat kap érte, fizesse ki adósságát, és még pénze is marad...

A Midrás ággadá világa a legendák tucatjaival élénkíti és egészíti ki ezt a “szokványos” bibliai történetet, amelyben Elisá igazságot szolgáltat a szegény özvegyasszonynak. A hagyományos irodalom azonosítja Ovádját, Ácháv király háznagyát az azonos nevű prófétával, akinek “magyar” neve Abdiás. Ovádjá Edomból származó, betért ember volt. Jól ismerte Elisát, akit a száz prófétanövendék egyikéként ő bújtatott. Amikor Ovádjá meghalt, és a kegyetlen hitelező eljött behajtani az adósságot, az özvegy kiment férje sírjához imádkozni. Ott égi hangot hallott, amely azt mondta neki, hogy forduljon Elisához.

HETI SZIDRA

„A kifogyhatatlan olaj”

וִירָא

Jáákov Pedánki Abarbanel kortársa, akinek Írás- magyarázata a nagy spanyol zsidó tudós könyvének függelékét képezi azt elemzi, vajon miért kérdezte a próféta az özvegytől, hogy mi van otthon. Szerinte Elisá azt akarta tudni, mi az, ami a sajátja, ami nem volt a férjével közös tulajdona. Ez azért lényeges, mert a Tórának a kamatszedésre vonatkozó tilalma az adósra is kötelező, tehát Ovádjá, aki kamatra vett föl kölcsönt, tiltott dolgot művelt, ha mégoly nemes cél érdekében is. Csodát tehát csak az asszony saját tulajdonában álló dologgal tehetett.

Amikor a próféta megtudta, hogy az asszonynak egy kevés olaja van, megörült, mert az olaj, amely a Szentély megvilágítására, a királyok és főpapok felkenésére szolgál igen alkalmas a csodatételre. Azt is hozzátette, hogy azért is felel meg az olaj a csoda céljára, mert Ovádjá annak idején világítást is biztosított a prófétanövendékek számára a barlangban, ahol elbújtatta őket (Málbim)

Részlet: Naftali Krausz

HETI SZIDRA

„A bénító trauma”

Az ő halálukat, a páratlan mértékű pusztítást végig nézni elviselhetetlen lélektani teher lehet, amely képes megbénítani a szemtanút, aki teljesen a TRAUMA hatása alá kerül.

A 13. századi misztikus Tóra-kommentátor, a „spanyol aranykor” hanyatló periódusában élő Náchmánidész egyik felvetése szerint az, aki pusztulást figyel, maga is veszélynek teszi ki magát, őt is elérheti, amit éppen szemlél. A kortárs amerikai modern ortodox rabbi, Jack Bieler szerint, bár Náchmánidész alighanem valamilyen METAFIZIKAI TERMÉSZETŰ összefüggést tételezett fel a néző és az általa megfigyelt esemény között, mi érthetjük lélektani belátásként a tételét.

Annak, aki akárcsak közeli tanúja lesz irtózatos pusztításnak, tömeghalálnak, katasztrófának, a két város elhamvadásának a látvány tökéletesen elviselhetetlen, vagyis traumatizáló lesz. A trauma még nagyobb lesz, ha a pusztulás a személyes ismerősöket sújtja, és esetleg a családtagjai is köztük vannak.

A trauma sokszor lehetetlenné teszi a megszokott életforma folytatását, megakadályozza a továbblépést, a tapasztalat tartósan feldolgozhatatlan maradhat. A félelem, az irtózat átveszi az uralmat a psziché felett.

Bieler szerint a sóoszloppá válás ennek a reakciónak a kivételes erejű metaforájaként is érthető.

A kép ilyen értelmezése érthetőbbé teszi számunkra Lót feleségének történetét, egyúttal viszont némi reménykedés lehetőségét is visszacsempészi az elbeszélésbe, mert komoly terápiás munkával még a tartós, erős traumák enyhítésére is mutatkozhat esély, a Lót feleségében önmagára ismerő modern olvasó számára van talán mód, hogy újra hús-vér, jól funkcionáló emberi lényé változzon vissza.

A szerzőről: Jack Bieler, modern ortodox rabbi, tudós, Tóra-értelmező, sok éven keresztül gyülekezeti rabbiként is szolgált.

Forrás: (daf)

Beresit 19. fejezet

15. Hajnaltájban az angyalok sűrgetni kezdték Lót. Így szóltak: „Kelj fel és vidd feleségedet és a két veletek lévő lányotokat, nehogy elpusztulj a város bűne miatt!” **16.** Tovább tétovázott, de a férfiak kézen fogták őt, a feleségét és a két lányát, minthogy az Örökkévaló megkönyörült rajta. Kivezették a városból és ott hagyták. **17.** Miközben kivitte őket így szólt: „Mentsd az életedet, ne nézz vissza és ne állj meg a környéken. A hegyekbe menekülj, nehogy elpusztulj!” **18.** Lót így szólt hozzájuk: „Ne így legyen Uram! **19.** Ha szolgád kedvére akarsz tenni, és még ennél is nagyobb kegyet akarsz iránta gyakorolni, és megóvód az életemet, hadd ne meneküljek a hegyekbe, nehogy utolérjen a baj és meghaljak. **20.** Itt van egy közeli város. Gyorsan oda lehet menekülni és [csak] egy kis város: hadd meneküljek oda, és hadd éljek ott, hiszen olyan kicsi!” **21.** Így szólt hozzá: „Megteszem ezt is a kedvedért, és nem pusztítom el ezt a város, ahogy kérted. **22.** Sietve menekülj oda, mert semmit nem tehetek, amíg oda nem érsz.” Ezért nevezték el a várost Coárnak. **23.** Lót napkeltére ért Coárba. **24.** Az Örökkévaló kénkövet és tüzes esőt hullatott Szodomára és Gomorára. Megsemmisítette a városokat és az egész környéküket, összes lakójukat és a föld növényzetét is. **25.** A felesége hát-ranézett és sóoszlop lett.

„Sóbálvánnyá vált” – ahogy ez a köznyelvbe beépült kifejezés is jelzi, Lót feleségének története kiemelkedő ismertségnek örvend. Lótné a Biblia talán legismertebb mellékszereplője, pedig egyetlen mondat foglalkozik vele, és a történetmondó még a nevét sem tartja fontosnak közölni.

Mind az idegenekkel könyörtelenül bánó városok elpusztításának története, mind az engedetlenül hátra néző büntetése olyan motívumok, amelyek előfordulnak más népek mitológiájában is. Az arab legendák egy észak galileai városról, a görögök a krétai Gortünáról mesélik, hogy a vendégjog megszegéséért, büntetésből pusztították el az istenek. Szodoma története a legtöbb hasonlóságot Ovidius Philemonról és Baucisról szóló történetével mutatja, amelyben az áruhás isteneket megvendégelő idős, szegény házaspárt egy hegyre menekítik, ahonnan visszanezve látják, amint falujukat elnyeli a mocsár. A visszatekintés és a feleség elvesztésének motívuma előfordul Orpheusz és Eurüdiké történetében is, ahol viszont a férj visszatekintéséért a feleség bűnhődik.

16. TOVÁBB TÉTOVÁZOTT – a hagyományos magyarázók szerint vagy vagyonát, vagy Szodomában maradó, férjezett lányait akarta megmenteni. **A FÉRFIAK KÉZEN FOGTÁK ŐT** – A 16.-21. versig az eredetiben sem egyértelmű néhol, mikor és miért használ a szöveg egyes- vagy a többesszámot.

17. NE NÉZZ VISSZA – Rási több *midrás* alapján azzal indokolja a tilalmat, hogy Lót részese volt Szodoma bűneinek, és Isten csak Ábrahámra való tekintettel kímélte meg, így érdemtelen volt rá, hogy végignézze bűntársai pusztulását, mintha ő maga nem ugyanezt érdemelné. Rabbi Jozsef Becchor Sor szerint viszont az angyal felszólítása nem tilalom, hanem csak figyelmeztetés volt: „Siess, vissza se nézz!”

18. URAM – Elfogadottá vált a zsidó fordításokban, hogy a talmudi (bSvuot 35b) értelmezésnek megfelelően az itt szereplő „Ádonáj” (úr vagy uraim) héber szót az Örökkévalóra vonatkoztatják.

20. HISZEN OLYAN KICSI – héberül: „*micár*” (מצער). Kicsinysége miatt jelentéktelen.

22. COÁRNAK – Szójáték a fenti „*micár*” (kicsi) szóval.

Beresit 19. fejezet

23. KÉNKÖVET ÉS TÜZES ESŐT – azok az értelmezők, akik fontosnak érzik, hogy történelmi eseményekkel állítsák párhuzamba a Tóra történeteit, többnyire a Holt-tenger környékén feltárt romokra hivatkozva próbálják meghatározni Szodoma helyét. Szerintük földrengés, tengeri szökőár, kén- és szurokkítórések pusztíthatták el a környék városait.

26. A FELESÉGE HÁTRA NÉZETT ÉS SÓOSZLOP LETT – E rövid héber mondat szóhasználata megnehezíti az értelmezést. A mögé (מֵאַחֶרָיו) szó hímnemben áll, a nézést jelentő ige (וַיִּבֹּט) viszont nőnemben, így a kifejezés jelentése valószínűleg az, hogy az asszony Lót (vagy az angyal) mögé tekintett vissza. Nem világos továbbá, hogy honnan és mikor nézett hátra, hiszen a 23. vers szerint legalábbis Lót már biztosan odaért Coárba, amikor a csapás elkezdődött. A „*neciv*” (נָצִיב) szó, ha valóban oszlopot jelent, akkor ez az egyetlen eset, ahol a Tórában ebben a jelentésben fordul elő. A „lett” (וַיִּתְהַי) szóról nem egyértelmű, hogy mire vonatkozik, csak az biztos, hogy tárgya nőnemű.

Az értelmezők valószínűleg annak megfelelően magyarázták a szöveget, hogy mennyire voltak érzékenyek a morális problémára, hogy egy viszonylag kis bűn miatt Lót feleségének halállal kell bűnhődnie, illetve, hogy mennyire szívesen hivatkoztak csodákra a tórai szöveg értelmezésekor.

Az események néhány lehetséges magyarázata:

Rási úgy egészíti ki a történetet, hogy Lót felesége különösen gonosz volt, és még a sőt is sajnálta a vendégektől, és ezért e bűnére emlékeztető sóval büntette meg Isten. Csodás halála az igazságszolgáltatás jelképe: nem a visszatekintésért, hanem az isteni és az erkölcsi parancsok rendszeres megszegéséért bűnhődött. Rási tehát inkább kiegészíti a tórai történetet, csak nehogy Isten igazságosságához kétség férjen, azaz az isteni igazságosság fogalmát az ember erkölcsi elvárásaihoz igazítja.

Rabbi Joszef Bechor Sor racionalista magyarázata szerint Lót felsége folyamatosan visszatekintgett és lemaradt, ezért természetes halállal halt meg: őt is utolérte a kénköves eső. Halála tehát nem isteni büntetés, és nem csoda.

Más racionalista magyarázók azt sugallják, hogy nem Lótné, hanem Szodoma földje vált sóvá (a 25. vers végén szereplő héber „ádámá” szó szintén nőnemű), és Lót felesége azért tűnik el a történet további részéből, ahol Lót lányaival hál, mert úgy dönt, hogy Coárban marad, tehát isteni büntetést sem kapott, és sóbálvánnyá sem vált.

Forrás: (Balázs Gábor)

Ismeretlen zsidók nyomában VIII. (Willinger László)

Willinger László (Laszlo Joseph Willinger) (Budapest, 1909. április 6. – Los Angeles, Kalifornia, 1989. augusztus 8.) fotóművész, egyike volt a három legnagyobb hollywoodi glamour fotósnek (Hurrell, Willinger és Bull).

Európa:

Édesapja Willinger Vilmos fényképész volt, fotóriporter, később fotóügynökséget tartott fenn. Édesanyja Margit (Margaret Willinger) szintén fényképész volt, aki a fotózásokon kívül fényképészetet tanított Berlinben. A szakmát már kora gyermekkorban tőlük tanulta. Korán bekapcsolódott az aktív munkába, hiszen 16 éves volt, amikor a berlini Willinger műterem megnyílt. Berlini tanulmányait követően önálló stúdiót nyitott Párizsban 1929-ben, majd egy másikat 1931-ben Berlinben.

Ezzel párhuzamosan szabadúszóként dolgozott a **Berliner Illustrierte**, **Hamburger Illustrierte**, a **Munchener Illustrierte Zeitung**, a **London Daily Express**, a **Keystone View** lapoknak, de publikált a párizsi **Talbot Studio** kiadványaiban is. Zsidó származása okán Hitler hatalomra jutásakor 1933-ban elhagyta ő is Berlint, akárcsak szülei, és Németországot is. Bécsben telepedett meg, ahol létrehozott egy stúdiót, amely jól prosperált 1933-1937 közötti időszakban. Olyan hírességekről készített fényképeket ekkoriban, mint **Marlene Dietrich**, **Hedy Lamarr**, **Sigmund Freud**, **Carl Gustav Jung**, valamint **Max Reinhardt** színházi rendezéseit dokumentálta.

1930-as évek közepén afrikai és ázsiai körutazást tett, amelyet végig dokumentált fényképeivel. 1937-ben Eugene Robert Richee amerikai fényképész meghívására Amerikába utazott. Amerikai utazása során találkozott ismét Louis B. Mayerrel az Metro-Goldwyn-Mayer vezető emberével, akivel korábban Bécsben már találkozott. Louis B. Mayer az MGM Stúdió számára keresett akkor tehetségeket, és Hedy Lamarr amerikai bevezetéséhez megbízta Willingert, hogy készítsen a művésznőről képsorozatot. Amerikában azután nem csak Hedy Lamarr, hanem a fényképésze is debütált.

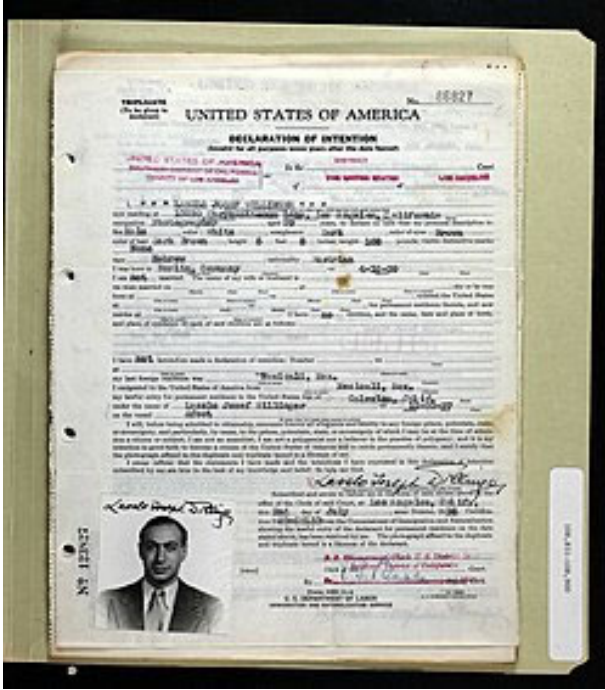
USA:

Ted Allan szerződtette az Metro-Goldwyn-Mayerhez. Willinger stúdiót alapított Hollywoodban, ahol a kor szokásaival ellentétben a színes fényképezés technikájával is elkezdett foglalkozni a sztárportrék készítésekor. Sőt a hollywoodi fényképészek közül az első között kezdett sajátos hangulatú színes portrékat készíteni a legnépszerűbb akkori filmcsillagokról. Magazinok címlapjaira kerültek képei, folyóiratok közölték portréit, reklámügynökségek foglalkoztatták.

Ez volt az Metro-Goldwyn-Mayer és Hollywood aranykora, ahol a későbbi nagy sztárok az kezdő lépéseiket tették meg. Willinger László szorgalmasan dolgozott, idővel már Joan Crawford, Vivien Leigh, vagy Clark Gable afféle házi-fényképésznek tekintette őt, hiszen a kezdetek sikereit is együtt osztották meg. Művészeti vezetőként járt-kelt a színészek között fotózáskor a stúdiókban, de őt csak a fénykép érdekelte, a lehető legjobb beállítás, a legjobb pillanat, amikor a fényképezés feszültsége feloldódik egy-egy mosolyban, vagy egy önkéntelen felszabadult gesztusban. Willinger mindig a legmagasabb szakmai elvárásokkal készült neki egy-egy kép elkészítésének, és kivárta a legtökéletesebb másodpercet, nem lehetett sürgetni, sem szakmai engedményekre rábírn.

Ismeretlen zsidók nyomában VIII. (Willinger László)

Letelepedési engedély kérelme

1944 után maradt az Metro-Goldwyn-Mayernél, de már jószereivel csak ügynökségeknek dolgozott, és reklámfotókat készített. Jó barátságba került Edward Weston akkoriban már befutott amerikai sztár fotóművésszel, s mint hogy nem laktak egymástól messze, gyakorta összejártak. Mindkét fényképész a szakmájának egy-egy csúcspontját jelentette, s a szakmai azonosság mellett hasonló világszemléletük révén lettek öregségükre barátok. Willinger halálakor segített Ed Weston a ház eladásában a jogi papírok intézésében, s a képek értékesítésében is. Los Angeles-i Cedars-Sinai Medical Centerben hunyt el szívelégtelenségben 80 éves korában.

Képeihez retusőröket vett igénybe. A technikai tökéletlenségek, a mindig előkerülő porszemcsék, elektrosztatikus feltöltődésből származó szálak mellett a bőr és arcszín retusálása volt az általa leginkább elfogadott és alkalmazott utómunka.

Az arc-sminkek még nem voltak olyan fejlettségűek, mint ma, és egy-egy színész esetében előforduló nem kívánt árnyékhatás, bőrredő korrigálását fontosnak találta, hogy a fényképezett személy a leg-tökéletesebbnek láthassa magát viszont a képeken. Használt lágyító szűrőket, csillogást kiemelő előtétet, amelyek akkoriban nem voltak készen kaphatók, úgy kellett azokat kikísérletezni és különböző eljárásokkal előállítani.

Willinger felesége egy Willinger pályafutásáról szóló könyvön dolgozott, amely sajnos soha nem készült el. A könyvnek ki kellett volna térnie az 50 éven át tartó szerelmi kapcsolatukra, a náci idők németországi életére, László 1930-as évekbeli Bécsbe költözésére, Sigmund Freudról készült híres fényképére és Louis B. Mayerrel való találkozására. A többi már történelem! George Hurrell helyének betöltése nem volt könnyű, de a tehetség győzedelmeskedik. Willinger egyike volt a három legjobb hollywoodi Glamour-fotósoknak - Hurrell, Willinger és Bull.

Willinger portréi gyűjtői értékűvé váltak, és képzőművészeti alkotásként értékelik őket. Laurence Olivier és Vivien Leigh színészekről 1940-ben készített portrészorozatát a londoni National Portrait Galleryben őrzik.

Forrás: wikipedia

**Ha a rosszat túl nem éljük, a jót soha meg nem érjük.
Aoyb mir ton nit blaybn leb'n di shlekht, mir veln
keynmol fardinen di gut.**

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ה"ב

RECEPT-TÁR

Csokis gőzgombóc vaníliásodóval

Egy klasszikus, vaníliásodós, csokival töltött, édes gőzgombócnál nem nagyon létezik jobb!

Hozzávalók:

Tészta:	1 db tojás	Vaníliásodó:
100 ml langyos tej	200 g kefir	150 ml tej
2 ek kristálycukor	90 g olvasztott vaj	400 ml habtejszín
25 g friss élesztő	1 ek étolaj a formázáshoz	6 db tojássárgája
250 g finomliszt	Töltelék:	70 g kristálycukor
250 g rétesliszt	120 ml habtejszín	1 ek étkezési keményítő
1 mk só	200 g étcsokoládé	1 db vaníliarúd kikapart magjai

Elkészítés:

A tésztához a tejben elkeverjük a cukrot, belemorzsoljuk az élesztőt, és hagyjuk felfutni. Egy keverőtálba tesszük a liszteket, a sót, a tojást, a kefir és a felfuttatott élesztős tejet. Alacsony fokozaton kezdjük keverni, majd amint kissé összeállt a tészta, hozzácsorgatjuk az olvasztott vajat is, és alaposan kidolgozzuk. Amikor elválik az edény falától a tészta, a felülete sima és fényes, kikapcsoljuk a gépet, és letakarva hagyjuk kelni 1 órát.

Ameddig kel a tészta, elkészítjük a tölteléket, amihez a tejszínt felforrósítjuk, majd leöntjük vele a kisebb darabokra tördelt étcsokit. Amikor felolvadt a csoki, homogénre keverjük a tölteléket és hűtőbe rakjuk, hogy megdermedjen és könnyebben formázható legyen.

Elkészítjük a sodót is, amihez a tejet és a tejszínt összekeverjük, és 50–60 fokra melegítjük. A tojássárgáját kikeverjük a cukorral és a keményítővel, hozzáadjuk a vaníliarúd kikapart magjait, majd egészen habosra keverjük egy üstben. Az üstöt vízgőz fölé rakjuk, folyamatosan adagolva hozzáöntjük a meleg tejet, és habverővel folyamatosan kevergetjük, míg a sodó besűrűsödik (kb. 10 perc).

Előkészítjük a főzéséhez szükséges eszközöket. Egy nagy lábast kb. egyharmadig töltünk vízzel, és ráteszünk egy szűrőt, erre egy sütőpapírdarabot, amit jó pár helyen megszúrunk egy hűstűvel, hogy át tudjon áramolni rajta a gőz, illetve keresünk egy rávaló fedőt is. Fontos, hogy ne maradjanak nagy hézagok, ahol kiszökhet a gőz!

Ha a tésztánk megkelt és a duplájára nőtt, olajos kézzel kissé átgyúrjuk, majd kb. 120 g-os gombócokra osztjuk szét. Olajos felületen kicsit ellapítjuk őket, majd mindegyik közepébe egy csapott evőkanálnyi sűrű csokis krémet teszünk. Összecsípjuk a széleket és szép, sima gombócokat formázunk belőlük.

Felforraljuk a vizet, majd hagyjuk közepes lángon gyöngyözni. Ráarakjuk az edényre a szűrőt, erre a sütőpapírt, erre egy gombócot. Lefedjük, és hagyjuk gőzölni 15 percig. Érdekes addig 4 gombócot a hűtőbe dobni, hogy ne keljenek túl, amíg főzzük a többi.

Tálaláskor a tányérokba szedünk a sodóból, erre kerül egy gőzgombóc, amit megszórunk egy nagy adag cukros fahéjjal, és már csak az evés maradt hátra.

Forrás: (streetkitchen)

Kristályéjszaka

A kristályéjszaka, más néven novemberi pogromok (németül Novemberpogrome – Kristallnacht) központilag megtervezett és irányított, országos zsidóellenes erőszakhullám volt a náci Németországban 1938. november 9-10.-én. Az akcióra ürügyként egy Franciaországban szolgáló német diplomata Ernst Eduard vom Rath meggyilkolása szolgált. A zavargások során több tucat zsidót megöltek, zsinagógák és zsidó üzletek százait rombolták le, gyújtották fel, de a rendőrség nem avatkozott az eseményekbe. Nevét a betört kirakatokból szerte hulló szilánkokról kapta. Történelmi előzményként megemlíthető, hogy az osztrák klerikofasiszta mozgalom már a 19. század végén is használta a kifejezést, az általuk rendezett pogromokat Schönerer üdvözléssel fogadta.

1938 júliusa és októbere között számos olyan rendelkezés született, amely a zsidó vagyoni kisajátítását szolgálta. A rendelkezések tehát előbb készültek el, mint ahogy a kristályéjszaka megtörtént.

A nemzetiszocialisták ezen az éjszakán 267 zsinagógát raboltak ki és rongáltak meg, valamint romba döntöttek és felgyújtottak közel 7500 zsidó üzletet. További zsidó házak és lakások százait fosztották ki és rongáltak meg Ausztriában és Németországban. Meglincseltek közel száz zsidót, és 30 ezer körülire tehető azok száma, akiket ekkor hurcoltak különböző koncentrációs táborokba.

Az 1938 novemberében bekövetkezett eseményekre vonatkozóan nincs olyan dokumentum, amely parancsot tartalmazna a zsidó tulajdon elleni támadásra. Göringnek jó ürügyül szolgált, hogy pozícióit javítsa. Párizsban egy Herschel Feibel Grynszpan nevű fiatalember rálőtt Ernst vom Rath követségi tanácsosra a német nagykövetségen. A fiatalember tettét az indította be, hogy egy akcióban sok zsidó családot – így az övét is – átkergettek Lengyelországba. Borovička kutatásai szerint Grynszpan francia börtönből a Gestapo fogságába került, 1941 január 18-tól a sachsenhauseni gyűjtőtáborba 35181 számú fogolyként de rabruha nélkül; „különleges elbánásban” részesült, s így a háborút túlélte. A szerző feltételezi, hogy a náci családokként használták őt fel, ezért élhette túl a holokausztot. Ron Roizen úgy tudja, hogy 1945-ben még az élők sorában volt. Az utolsó hivatalos német feljegyzés róla 1942-ben kelt. Szülei 1960-ban halottá nyilvánították.

Hitler pedig elővette az 1933. évi, a zsidók elbocsátásáról szóló rendeletet. (133 ilyen rendelet, törvény szüle-

tett 1938-ig, az 1935. évi nürnbergi is beleértve, melynek mintájára készült el a furcsa ellentmondásokkal terhelt magyar 1941/ XV tc., ismertebb nevén III. zsidótörvény: ha egy zsidó férfi keresztény nővel létesített kapcsolatot, börtönbe került, egy keresztény férfinak azonban lehetett viszonya zsidó nővel). Az 1933. évi, a német zsidók kiszorítását célzó rendelet mindig alkalmas volt hatalomtechnikai manőverekre, hiszen a köztársasági időkben készült, közvetlenül azután, hogy 1933. március 5-én az NSDAP 230 mandátumot szerzett a Reichstag-választásokon. Másrészt Hindenburg 1934. augusztus 2-ai halála előtt készült, így a nyugati hatalmak nem állíthatták azt, hogy a törvény nem egy polgári demokráciában született.

Joseph Goebbels, aki éppen akkoriban farkasszemet nézett Hitlerrel, engedélyt kért tőle, hogy hadjáratot folytasson a zsidók ellen. Goebbels tehát saját pozícióinak megerősítésén fáradozott Göring ellenében. Az SA és az SS beindult, miután Goebbelsnek Münchenben, a marienplatzi Régi Városházán elmondott beszédét a zsidók elleni pogromra való felszólításként értelmezték.

Az események az utcán folytak tovább, jóllehet a vezetés hamar belátta, hogy sok haszna nincs a népnyelv által *kristályéjszakának* nevezett eseményeknek. Göring felhívta Hitlert, hogy népgazdasági szempontból káros, ami történik. Az üzletek ugyanis biztosítva voltak, a károk megtérítése pedig sok milliárd márkát tett ki. Göring, aki ekkor már Schacht ellenében a gazdasági kérdésekért felelt, jobbnak látta, ha nem hozzák a biztosítókat anyagilag nehéz helyzetbe: Göring, a Légügyi Minisztériumban kifejtette (november 12-én), hogy ezt a kérdést (vagyis a zsidók kárpótlásának kérdését) rendezni kell. A javakban tett károkat Göring megfizettette a biztosítókkal, de a jövedelmet nem a zsidók kapták, hanem az az államkincstárhoz került. Göring megjegyezte a tanácskozáson, hogy „nem szeretnék zsidó lenni Németországban.” Az SS magánakcióját Göring a saját hasznára tudta fordítani.

Göringnek a javak (és nem az emberek) védelméhez személyes érdeke is fűződött, hiszen a kohóipar (Hermann Göring Művek) az ő tulajdonát képezte; mindaz, ami ezzel ellentétes volt, a haditermelés „ágyú és vaj politikájának” (vagyis az általa 1936 októberében meghirdetett első négyéves terv) aláásását jelentette.

A merénylet későbbi következménye volt a zsidók vagyonszerzésének.

Zsidó Mesék világából

MESE ÉLIJÁHURÓL

Megfigyeltétek-e a széder asztalt? Az asztal közepén egy teli pohár bor áll, de ebből egész este senki sem ivott. Ha megkérdeztétek, hogy kié ez az ital, a felnőttek bizonyosan azt felelték, hogy Élijáhué, akit erre az estére várunk vendégségbe. Minden zsidó házban így várják Élijáhut. Széder közben még az ajtót is kitarjuk, hogy könnyebben hozzánk találjon. Élijáhu réges-régen élt, még' abban az időben, amikor a zsidók mindannyian Ereben laktak. Egész életében három dolgot szeretett: az Istent, az igazságot és a zsidókat. Azt beszélnek róla, hogy amikor megöregedett, Isten tüzes szekeret küldött el érte, és ezen távozott az égbe. Midőn a felhők között robogott - így beszélnek -, lekiáltott a földre, és azt mondotta: mindig vissza fogok térni, ha bajba jutnak a zsidók, hogy segítsék rajtuk. Egyszer, ha majd az emberek mindannyian megjavulnak, végleg visszatérek a földre, és örök békét hozok. Ekkor nem lesz többé háború, és minden ember úgy szereti egymást, mint testvér a testvérét. Azóta sok-sok idő telt el, és Élijáhu olykor megjelent az emberek között, de csak rövid időre, hogyha bajba jutott zsidókon segítsen. Ilyenkor áruhába öltözik, és senki sem sejtí, hogy Élijáhuval áll szemben. Most éppen egy olyan történetet mondok el nektek, amikor Élijáhu áruhában a földön járt. De kezdjük sorjában! Élt egyszer egy igen-igen szegény zsidó ember. Olyan szegény volt, hogy gyermekeinek sokszor még egy darab kenyeret sem tudott adni. A szegényember szíve majd megszakadt a fájdalomtól, amikor az éhségtől síró gyermekeit hallotta. Senki nem akadt, aki segített volna rajtuk. Ő maga súlyos beteg volt, nem tudott dolgozni. Jobb lenne, ha nem élnék - mondotta kétségbeesésében -, legalább nem látnám gyermekeim nyomorúságát. Az egyik napon egy ismeretlen ember állítja meg az utcán. - Látom arcodról, hogy nagy bánatod van - szólott. - Azt is tudom, hogy a szegénység miatt. Figyelj ide, én segítek a bajodon. - Ki vagy te? - fordult hozzá a szegényember csodálkozva -, soha nem láttalak, és mégis segíteni akarsz rajtam. Az idegen így válaszolt: - Ne törődj velem, hanem figyelj szavamra! Holnap a szomszéd város piacán nagy vásár lesz. Ebben az országban az a szokás, hogy a szolgákat is árúsítják. Jer oda velem, és mond azt, hogy én a te szolgád vagyok, akit el akarsz adni. Ha megvásárolnak, legyen a pénz a tied, a többit pedig bízd rám!

A szegényember sehogysen akarta az ismeretlen ajánlatát elfogadni. Ám ez addig-addig erősködött, míg végre nagy nehezen ráállt. Másnap kora reggel az ismeretlen férfival együtt a szegényember kiment a szomszéd város piacára. Ekkor már seregesen jöttek a nagy urak, hogy szolgákat szerezzenek maguknak. Javában folyt az alku, amikor egy éles trombitaszó harsant fel a távolból. Jön a király! - járt szájról szájra a hír. Igen, a király is azért jött a vásárra, hogy újabb szolgát vásároljon. Végigment a téren, megsejmelte az embereket, de nem felelt meg egyik sem. Végre odaért a szegény ember elé. - Mit tud a te szolgád? - kérdezte tőle. Erre az ismeretlen maga válaszolt: - Érték a házépítéshez és kertészethez. - Hát akkor meg is vásárollak gazdádától - mondotta a király. Éppen ilyen emberre van szükségem! Új palotát akarok építtetni! Itt van - fogd - száz arany - szólt a szegény emberhez -, remélem megfelel az ár. A szegény boldogan köszönte meg a nagy kincset. Utána könnyezve ölelte át titokzatos jótevőjét, aki most már a király tulajdona lett. Ez csak mosolygott, és búcsúzóul ennyit mondott: - Örülök, hogy pénzt szereztem neked. Segítsen hát továbbra is az Isten! A szegényember száz arannyal a zsebében így vált gazdag emberré. Közben Élijáhu - mert sejtitek ugye, hogy ő volt az ismeretlen férfi - elvitték a királyi palotába. Itt azt a parancsot kapta, hogy rövid három hónap alatt olyan palotát kell építenie, amilyenhez hasonló még nem volt. - Kik lesznek segítőtársaim? - kérdezte a királytól. - Segítőtársaid - ezt már régen kiterveztem! Egyszerűen összeszedünk annyi zsidót, amennyi csak kell, és azok éjjel-nappal segítenek neked. Ha nem menne a munka, majd a felügyelőim botja megtanítja őket a szorgalomra. Még egyszer mondom, ne feledd, hogy három hónap alatt el kell készülnöd a palotával és annak kertjével, különben mindannyian életetekkel lakoltok. Élijáhu elvonult szobájába. Itt Istenhez könyörgött. Kérte, hogy tegyen csodát, és mentse meg népét a kínoztatástól. Így is történt. Isten Élijáhu kedvéért csodát tett. Másnap reggel, ahogy a király palotája ablakán kihajolt, szeme káprázott a gyönyörűségtől. Egyetlen éjszaka alatt száz tornyú palota épült a szomszéd mezőn. Körülötte pompás kert virított, amelyben szebbnél szebb virágok illatoztak. Keresték a csodálatos szolgát. Tüvé tették érte az egész palotát, de nem találták sehol sem. Élijáhu még azon az éjszakán eltűnt, hogy elmenjen máshová, ahol szenvedő zsidók várják a segítséget.

Forrás:(multesjovo)

November havi imaidők

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET IMAREND NOVEMBER 1 – 30. KÖZÖTT

1.	kedd		8,00	16,00	7.	C
2.	szerda		7,00	16,00	8.	
3.	csütörtök		7,00	16,00	9.	
4.	péntek	₪16,04	7,00	16,00	10.	H
5.	szombat	Lech-Lechá vége: 17,09	8,00	16,30	11.	
6.	vasárnap		8,00	16,00	12.	
7.	hétfő		7,00	16,00	13.	
8.	kedd		7,00	16,00	14.	E
9.	szerda		7,00	16,00	15.	
10.	csütörtök		7,00	16,00	16.	
11.	péntek	₪15,54	7,00	16,00	17.	S
12.	szombat	Vájérá vége: 17,01	8,00	16,15	18.	
13.	vasárnap		8,00	16,00	19.	
14.	hétfő		7,00	16,00	20.	V
15.	kedd		7,00	16,00	21.	
16.	szerda		7,00	16,00	22.	
17.	csütörtök		7,00	16,00	23.	
18.	péntek	₪15,46	7,00	16,00	24.	Á
19.	szombat	Chájé Szará vége: 16,54	8,00	16,00	25.	
20.	vasárnap		8,00	16,00	26.	
21.	hétfő		7,00	16,00	27.	
22.	kedd		7,00	16,00	28.	N
23.	szerda	Jom Kippur Kotajn	7,00	16,00	29.	
24.	csütörtök	Újhold 1	7,00	16,00	30.	—
25.	péntek	₪15,40 Újhold 2	7,00	16,00	1.	K
26.	szombat	Toldot vége: 16,49	8,00	16,00	2.	I
27.	vasárnap		8,00	16,00	3.	S
28.	hétfő		7,00	16,00	4.	Z
29.	kedd		7,00	16,00	5.	L
30.	szerda		7,00	16,00	6.	É

Magyarok Tel-Avivban (1921-1958) II. rész

„Vele együtt lenni – írja a Hajduról szóló nekrológban Pásztor Béla – több volt, mint élvezet – élmény volt. Sose szállt le trónusáról. Mindig magához emelte azt, aki vele, nála lehetett. Finom, előkelő, püspökös kézmozdulattal, mint egy szellemi dirigens beintései modulálták a vele való együttlét tónusát, dinamikáját. A vitatkozás vele mindig izgalmas, tanulmányi harc volt, amely minden esetben a kellemes legyőzöttség érzésével gazdagított.” (Új Kelet, 1956. január 20.)

A tel-avivi szervezet elnökeként Hajdu Miklós nem szűkölködött munkatársakban. Együttműködött többek között Gut Árpáddal, Salpéter Gyulával, Barsi Dezsővel, Avigdor Hameirivel, Patai Józseffel, Beregi Árminnal, Kluger Zoltánnal, David Giladival, Feuerstein Emillel, az Új Kelet egykori és majdani munkatársaival (Barzilay István, Jámbor Ferenc) a majdani, Budapesten működő izraeli konzullal, Péterfi Endrével (Shmuel Bentsur). Szervezőként, előadóként valamennyien hozzájárultak a szervezet tagjainak érdeklődését és támogatását szolgáló programokhoz.

Az olék beilleszkedését segítették a héber nyelvtanfolyammal, a szaknévsorokkal, a szombat esténként tartott előadásokkal, a kávéházi programokkal, a magyar nyelvű könyvtárakkal, a vallásos körrel, a hölgybizottsággal. Jámbor Ferenc szerkesztette az Élő újságot. A HOH tel-avivi irodája ezekben az években a Lilienblum 33., a DAAT Magyar Könyvtár és Könyvesbolt a Rothschild fasor 86., az Orient Magyar Könyvtár az Allenby 84. alatt működött (utóbbi később a Ben-Jehuda 21.-be költözött). A Café Hungáriát/Hungária kávéházat (később Palatin kávéház, Nahlat Binjamin 46.) az Értesítő a magyar társaság találkozóhelyeként hirdette, ahol zenével, tánccal, műsorral, irodalmi délutánokkal várták a közönséget.

A hanukabálokat a Mugrabi filmszínház termeiben rendezték, az Iparos- és Kereskedő szakosztály szemináriumokat, közérdekű tájékoztatókat, táncos teadélutánokat tartott. A politikai és ismeretterjesztő előadások mellől a szórakoztató revü, a humor sem hiányzott. A kultúr bizottságot Feuerstein Emil vezette, az Értesítő dramaturgi, fordítói munkásságáról is beszámolt. A gyerekekre is gondoltak, az első világháború előtt Sala bácsi (Seelenfreund Salamon) a budapesti zsidó gyerekeknek mesélt, Tel-Avivban héber meséket mondott a mesedélutánokon.

A Tel-Aviv Múzeumban rendezett koncerten Szarvas Klári, a Palestine Symphony Orchestra (az Izraeli Filharmonikus Zenekar elődje) hárfaművésznője muzsikált, Zoltán Irén opera-énekesnő, Szűcs István operaénekes lépett föl. Arról is beszámoltak, hogy Fenyves Alice, a Palestine Orchestre művésznője első önálló hegedűkoncertjére is a múzeum termében került sor.

1941-ben egy magyar darabot, a Matúrát (Avigdor Hameiri fordításában) óriási sikerrel állították színpadra. A szerző Fodor László, számos kortársához hasonlóan, nem hangoztatta Magyarországon zsidó származását. Hajdu Miklós így írt erről az Értesítőben: „Teremtő Gondviselés! Derék Fodor László vajon beillesztette-e akár legtávolibb becsvágyaiba is valaha, hogy Zsidóországban, zsidó újságban, zsidó betűkkel írják meg róla, hogy zsidó? [...] Képzelhette-e akár legvadabb lázálmában is magyar izraelita író, hogy jön idő, amikor otthon rásütik a zsidó bélyegzőt, és Zsidóországban zsidó színpad, zsidó sajtó aztán zsidóként restitálja?”

Forrás: (izraelinfo)

Károly király házában alszik a brit főrabbi a koronázás előtti napon

A király ugyanis biztos akar lenni abban, hogy a főrabbi ott lesz a koronázási ceremóniáján.

Ephraim Mirvis rabbi és felesége, Valerie, akik ortodox vallásúak, a zsidó törvények értelmében nem utazhatnak autóval, és nem használhatnak áramot szombaton. III. Károly koronázása azonban 2023. május 6-án, szombaton lesz. Azt viszont semmiképp sem akarta, hogy a főrabbi ne tudjon ott lenni az eseményen.

Károly király jelenleg a Clarence House-ban lakik, innen fog átköltözni a Buckingham-palotába. A Clarence House csupán néhány percnyi sétára található a palotától, ezért tökéletes helyszín a főrabbi és felesége számára, hogy innen kényelmesen elsétáljanak a szertartásra.

Míg a Telegraph arról számolt be, hogy a rabbi egyik munkatársa „elképesztő gesztusnak” nevezte az ajánlatot, nem ez az első alkalom, hogy a király számára vendégül látja Mirvis rabbit, írja a jta.org.

Erzsébet királynő egy csütörtöki napon halt meg, a király a másnapi részvétnyilvánítást péntek délutánra ütemezte át a Buckingham-palotában, hogy Mirvis rabbi napközben részt vehessen az eseményen, és este elláthassa a rabbinikus feladatait is. A 66 éves Mirvis 2013 óta főrabbi, a nagy tiszteletnek örvendő néhai Jonathan Sacks utódja.

A szombati koronázás ritka esemény. 1902-ben Hermann Adler akkori főrabbi részt vett XII. Edward király megkoronázásán szombaton, a prominens Rothschild és Sassoon család tagjai mellett.

Forrás: (jta,kibic)

A „Mi Hazánk” betiltaná a kóser vágást

Hétfői sajtótájékoztatóján Szabadi István, a Mi Hazánk elnevezésű szélsőjobboldali párt képviselője bejelentette, hamarosan olyan törvényjavaslatot terjeszt elő, amely megtiltja a rituális állatvágást Magyarországon.

Noha Szabadi szerint a kóser és hálál vágás betiltása nem korlátozza a szabad vallásgyakorláshoz való jogot, a valóság az, hogy pontosan ezt teszi az állatjogok védelmezőjének jelmezébe bújva.

Mint mondta, a törvényjavaslat illeszkedik az „európai szabályozáshoz és joggyakorlathoz”, hiszen Belgiumban, Dániában, Norvégiában, Svájcban, Svédországban és Szlovéniában is hasonló korlátozások vannak érvényben. Azt, hogy ezzel az EU illeszkedik a náci Németország joggyakorlatához is, azt már mi tesszük hozzá. Talán épp ezt ismerték fel két héttel ezelőtt az EU vezető tisztviselői, amikor zsidó és muszlim vezetőkkel ültek tárgyalóasztalhoz, hogy végre meghallgassák őket is a rituális vágás szabályozásáról.

Csott Károly, a párt „állatvédelmi kabinetének elnöke” a sajtótájékoztatón így fogalmazott: „A haszonállatok levágása csakis méltón, kíméletesen, az állatnak a lehető legkevesebb fájdalmat és szenvedést okozva történhet.” Ha valóban érdekelné a téma, akkor tudná, hogy a kóser vágás éppen így működik, évezredek óta.

Forrás: (zsido.com)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

	A POÉN 1. RÉSE	MUZI- KÁLÓ	LEVÉL- BEN ÜZEN- GETŐ	GYŰJTŐ- ÉR	KÖTELÉ- KÉTŐL MEGSZA- BADÍT	ENERGIA, RÖVIDEN MÁNY HATÁRAI!		TÉTET NÓVEL
								Á
	KÖTŐSZÓ							
	ERŐSKEZŐ					HALK BE- FEJEZÉS!		
	FIGYEL- MEZTE- TÉS					NŐI NÉV		
	ITT NYUGSZIK A NAPI!						ORIENS, RÖVIDEN	OLLÓS ÁLLAT
	A LANTÁN VEGYJELE				PUSKA MONDJA!			
	ABBA- MARAD				TISZTELT, RÖVIDEN			
k	A POÉN 2. RÉSE	JÉGTÉ- LENEDIK	NEHÉZ SELYEM- SZÖVET	ÉGÉST MEG- SZÜNTET	VUK EL- SŐ ZSÁK- MÁNYA	ILYEN SEB IS VAN VÍZ- PARTOK!	EURÓPAI NÉP	
							ASSZO- NYOS	
HELYE- SEBBEN SZÓLVA								
						A CSODÁL- KOZÁS SZAVA	SPORT- MÁRKA	
MEGSZÉ- GYENÍTÉS						RÓNA	MARÓ VEGYÜLET	
GAZZAL BENÓTT								VAGY, RÖVIDEN
						MI TÖBBI!		FEGYVER- NYUGVÁS
					ÉRZEL- MES			FÉL BÁLA!
					E DOLOG- RA NÉZVE			HÁZMA- RADVÁNY
GAUSS, RÖVIDEN					ÖSSZE- VEGYÍTÉS			
VEGETÁL					MŰKŐ KÖZEPE!			
DENVER CENT- RUMA!			HÉV, LEL- KESEDÉS			ÚJSÁG- CIKK!	IDŐTLEN IDŐKIG	
			VÁGÁS A DINNYÉN			CÉLJÁBÓL	ÓDA ELEJE!	
A SZÍV OLDALA				REMEK				VAN BÁ- TORSÁGA
TETŐ				LIMES, RÖVIDEN				SVÉD BŰ- TORCEG
					HAJDAN- KORI, ÓDON		PIHE- DARAB!	ORTO- RÖVIDEN
					RÉMÜLT		OLVAD, A SZÉLEINI!	A MÉLYBE NYÚJTÓ
FRANCIA AUTÓJEL		FOGGAL LYUKASZT				TÚLZOTT- NAK TART		
TESLA, RÖVIDEN		FIZETŐ- ESZKÖZ				VÉSEET, METSZET		
TÚPÁRNA BELSEJE!			MIÉRT?				VONZERÓ, KÖLTŐI SZÓVAL	
			JÓ A SZEME				BICSKA	
AZ EGYIK ÉVSZAK				LOVAS- ROHAM			AZ A TÁ- VOLABBI	
RITKA FÉRFINÉV				A HÁTÁRA			GYANÚ VÉGE!	PÁROSAN NYES!
					KATONAI SZÁLLÍTÓ- OSZLOP			
							KÖLTŐ (ENDRE)	
RÓMAI 50-ES	S				!	JÓIZÚ (BOR)	SIEMENS, RÖVIDEN	

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

SPORT HÍREK

MTK Budapest – Tiszakécske 4-1 Az MTK Budapest kezdőcsapata az alábbi: **Somodi- Varju, Nagy Zs., Szépe, Medgyes - Kata, Stieber, Bognár – Németh, Zuigéber, Kovács M.**

Vezető edző: Horváth Dávid

A labdarúgó NB II 15. fordulójában az MTK ott folytatta, ahol egy hete Soroksáron abbahagyta, hátrányból fordítva a második félidőben ziccerek sokaságát elhibázva is fölényes győzelmet aratott a halovány Tiszakécske ellen.

Összefoglaló:

12. perc: Egy szögletre Zamostny érkezett, a meglehetősen üresen lévő támadó pedig 6 méterről a bal sarokba bólintott (0-1).

25. perc: Stieber a megítélt szabadrúgást 17 méterről értékesítette: a jobb felsőbe tekert (1-1).

52. perc: Bognár passzolt volna Németh-hez, de egy védő blokkolt, a labda Stieber elé került, ő pedig 14 méterről a bal sarokba lőtt (2-1).

76. perc: Egy szöglet után Németh labdája került Szépe elé, ő pedig 3 méterről nem hibázott (3-1).

92. perc: Stieber pontrúgásra Lehoczky érkezett, és a lécs alá fejt (4-1).

Edzői nyilatkozat: Mondhatnám, rutinunk van már a hátrányból való játékban... Időnként jól játszva, helyzetek sokaságát kidolgozva magabiztosan nyertünk. Fizikálisan nem volt megerőltető meccs, ami most kimondottan jól jött a szerdai, idegenbeli bajnoki előtt.

Hétközi fordulóban Ajkán játszott csapatunk, szoros mérkőzésen nyertünk 3-2-re.

Paks – Honvéd 5-0! A Honvéd kezdőcsapata az alábbi: **Tulvej - Szabó, Klemen, Prenga, Doka, - Capan, Zsótér, Mitrovic, - Kerezi, Lukics, Kocsis D.**

Öt góllal kitömte a Paks odahaza a Honvédot! A labdarúgó NB I 14. fordulójában a Paks 5–0-ra megverte odahaza a szétesően futballozó Budapest Honvédot.

19. perc: Papp jobbal a jobb alsóba lő tíz méterről, középről, az Osváthtól jobbról visszakapott labdából. Négy fehér mezes honvédos közül: (1–0).

42. perc: Balogh balról remekül adja középre a szögletet, Szabó János középre csúsztatja fejével a labdát, hat méterről meg nagy erővel a kapu közepébe fejeli a labdát SZÉLPÁL NORBERT. (2–0).

52. perc: Prengát szereli Szabó a tizenhatoson, jobbal kilenc méterről okosan és higgadtan a bal alsóba passzol (3–0).

56. perc: VARGA kissé jobbról, hatról a kapuba emeli a labdát. Akrobatikus mozdulattal (4–0).

69. perc: Egy jobb oldali szögletet öt méterről a kapu közepébe fejt VARGA. (5-0)

Edzői nyilatkozat: A csapat szurkolóit sajnálom... Sokkal jobban kell játszani a jövőben, és megígérem, hogy fejlődik majd ez a csapat. Nehéz mit mondani az öt-nullás vereség után. Voltak helyzeteink, és volt lehetőségünk az egyenlítésre, ám ahogy kaptuk a gólokat, mentálisan szétesett a társaság. Tisztában voltunk a Paks erősségeivel, de megérdemelten nyert ellenfelünk.

Hétközben: Honvéd – Vasas 2:0

SPORT HÍREK

Barcelona - Almería 2-0 Barcelona: Ter Stegen – Balde, Piqué, Alonso, Alba – De Jong, Pedri, Busquets – Ferran T., Lewandowski Dembélé.

Vezetőedző: Xavi Hernández

Gerard Piqué elbúcsúzott, nyert a Barcelona. A La Liga 13. fordulójában az FC Barcelona hazai pályán 2–0-ra megverte az Almeriát, Gerard Piqué búcsúmérkőzésén.

Összefoglaló:

48. perc: Ousmane Dembele (FC Barcelona) nagyszerű szólót mutat be, majd lövésre lendíti a lábát a kapu előterében és Fernando Martinez mellett szépen lő a bal alsó sarokba. (1-0).

62. perc: Frenkie de Jong (FC Barcelona) jókor volt jó helyen, ezért övé lett a labda, amit be is vágott a kapuba. (2-0).

Piqué 769 mérkőzést játszott profi karrierje során, 23-at a Manchester Unitedben, 28-at a Real Zaragóban, 616-ot a Barcában és 102-t a spanyol válogatottban. Harmincöt évesen búcsúzott, fénykorában a világ egyik legjobb és legsikeresebb védője volt, aki 36 nagy trófeát szerzett a csapataival.

Edzői nyilatkozat: "Ez egy történelmi este volt mindenkinek, főleg Gerardnak. Remek játékot produkált, és a csapat a lehető legjobb eredménnyel szerette volna őt elbúcsúztatni. Piqué akkor teljesít legjobban, ha nagy a kihívás. Mondtam neki előtte, hogy egy Barça-legenda, és nagyon hálásak vagyunk neki. Ha az egész meccset nézzük, nagyobb győzelmet érdemeltünk volna, az eredmény nem tükrözi a csapat fölényét, de a három pont megszerzése volt a legfontosabb.

Hétközben Osasuna ellen idegenben nyert a Barcelona, több mint egy órát emberhátrányban játszva. (1-2)

Atletico Madrid – Espanyol 1-1 Espanyol: Lecomte – Gil, Calero, Cabrera, Olivan – Bare, Darder, Souza, - Braithwaite, Vidal, Joselu.

Vezetőedző: Diego Martínez

Hiába játszott több mint egy órát emberelőnyben az Atlético Madrid, így sem tudta legyőzni hazai pályán az Espanyolt (1–1) a spanyol élvonalbeli labdarúgó-bajnokság 13. fordulójának vasárnapi játéknapján.

Összefoglaló:

62. perc: A kapu elé érkező labdát Joselu fejelte tovább Sergi Darder (Espanyol) pedig jól robbant be és a hálóba lőtt. (0-1).

78. perc: Joao Felix (Atletico Madrid) kapta a labdát a kapu előtt és innen nem szokott hibázni. Lövése a kapu bal oldalába megy. (1-1).

Edzői nyilatkozat: Ismét nem úgy indult a mérkőzés ahogy elterveztük, még az első féldőben kiállították játékosunkat, így mindent újra kellett gondolni a szünetben. A csapat tartotta magát a megbeszéltekhez és meg is szereztük a vezetést. Ezek után a hazaiak óriásit küzdve kiegyenlítették, az utolsó percekben már az eredmény megtartása volt a cél. Sikerült, de bosszús vagyok mert ismét nem sikerült nyerni.

Hétközi fordulóban Espanyol-Villareal (0-1)

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2022. Nov. 11. – 2022. Nov. 18.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
11. péntek	7:00	16:00
12. szombat	8:00	16:15
13. vasárnap	8:00	16:00
14. hétfő	7:00	16:00
15. kedd	7:00	16:00
16. szerda	7:00	16:00
17. csütörtök	7:00	16:00
18. péntek	7:00	16:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
11. péntek	15:54	12. szombat	17:01
18. péntek	15:46	19. szombat	16:54

POÉN SAROK

- Kohn el akar adni egy kutyát Grünnek.
 - Nagyon ügyes kutya - bizonykodik Kohn - akkorát ugrik, mint a Gellért hegy.
- Grün megveszi a kutyát, de másnap már panaszodik:
- Becsaptál Kohn, ez a kutya egyáltalán nem ugrik.
 - Miért? A Gellért hegy ugrik?

12. betűnk a Lámed,
számértéke: 30.
A lámed formája két másik
betűből tevődik össze:
egy váv és egy káf. Jelen-
tése: sarkantyú

Események

**Az 5783. évi Luách
megvásárolható
Bánki Marinál.
Ára: 1.400 Ft
(+36704276451)**

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilétek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt november 16.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuváros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuváros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor